

Chestionarul destinat experților pentru evaluarea situației actuale și a dezvoltării democrației în Republica Moldova

Despre proiect

Metodologia a fost creată în cadrul inițiativei „Susținerea democrației, a independenței și transparenței instituțiilor publice-cheie din Republica Moldova”. Inițiativa este implementată de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO). Inițiativa este susținută financiar de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid) și are ca scop informarea publicului despre dezvoltarea democrației și independența instituțiilor-cheie ale statului, precum și îmbunătățirea transparenței și a stabilității financiare a autorităților publice locale și a întreprinderilor de stat din Republica Moldova.

Obiectiv

Sprrijinirea dezbaterii publice despre starea actuală a democrației în Republica Moldova în baza datelor rezultatelor unui sondaj efectuat între lideri-cheie, focus grupuri și rezultate ale unui sondaj de opinie public reprezentativ.

Chestionarul destinat experților locali îi va avea drept grup – țintă pe liderii de opinie bine respectați și nepartizani (jurnaliști, experți din ONG, sociologi, economiști, oameni de afaceri). Lista experților cărora li se adresează sondajul:

1. Adrian Lupușor Expert-Grup
2. Alexandru Coica, Asociația europeană pentru democrația locală
3. Alexandru Musteață, Fundația Soros Moldova
4. Alexandru Solvan, politolog FRIȘPA, Universitatea de Stat din Moldova
5. Alina Radu, jurnalistă, Ziarul de Gardă
6. Ana Groza, director Asociația Investitorilor Străini
7. Andrei Popov, diplomat, jurnalist și activist civic din Republica Moldova, Președintele Institutului pentru Inițiative Strategice
8. Antonia Fonari, directorul Platformei pentru Cetățenie Activă și Parteneriat pentru Drepturile Omului
9. Arcadie Barbăroșie, Institutul de Politici Publice
10. Carolina Linte, Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”
11. Cornel Ciurea, analist politic
12. Cornelia Cozonac, jurnalistă, Centrul de Investigații Jurnalistice
13. Dorin Chirtoacă, Partidul Liberal
14. Dumitru Albușea, Asociația Internațională a Transportatorilor din Moldova (AITA)
15. Elena Varta, ONG „CPR Moldova”
16. Emil Guțu, expert, membru al Consiliului Concurenței
17. Eugen Dațco, Uniunea transportatorilor și a drumurilor

18. Galina Bostan, ONG „Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției”
19. Gheorghe Țurcanu, Academia de Studii Economice
20. Igor Boțan, ADEPT
21. Ion Manole, Promo-LEX
22. Ion Mazur, jurnalist, Asociația Presei Independente
23. Ion Preașca, jurnalist, Moldstreet.md și Rise Moldova
24. Ion Tighineanu, academician, Academia de Științe
25. Iulian Groza, Institutul de Politici și Reforme Europene
26. Iuliana Dragalin, Universitatea Liberă Independentă din Moldova
27. Liliana Barbăroșie, Radio Europa Liberă
28. Mariana Rufa, Asociația Europeană de Afaceri
29. Mark Tcaciuc, Partidul Acțiunii Comune – Congresul Civic
30. Mila Malairău, AmCham Moldova
31. Natalia Calenic, Camera de Comerț și Industrie
32. Natalia Lipskaia, Asociația expeditorilor și brokerilor vamali (AEM-TRANS)
33. Oazu Nantoi, Partidul Poporului European
34. Radik York, Echipa economică germană - GET Moldova
35. Roman Mihăeș, expert politic
36. Serghei Portarescu, director MACIP – ASEM
37. Sergiu Harea, Camera de Comerț și Industrie
38. Sergiu Gaibu, Expert Grup
39. Sergiu Ostaf, CreDO
40. Sorin Mereacre, director Fundația Est-Europeană
41. Svetoslav Mihalachi, expert economic
42. Valeriu Pașa, expert ONG WatchDog
43. Vasile Botnaru, Radio Europa Liberă
44. Vasile Cantaraji, CBS Axa
45. Veaceslav Negruță, TI Moldova
46. Victor Ciobanu, analist politic
47. Viorel Cibotaru, director Institutul European de Studii Politice din Moldova
48. Viorel Furdui, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)
49. Viorel Gîrbu, expert economic
50. Vitalie Călugăreanu, jurnalist, Deutsche Welle
51. Vitalie Voznoi, ONG „Orașul meu”
52. Vladislav Kulminski, Institutul de Inițiative Strategice
53. Vladislav Gribincea, CRJM
54. Zina Adam, manager de proiect, Migrație și dezvoltare locală (MiDL, PNUD)

Întrebări:

- 1. Vă rugăm, scrieți-vă numele:**
- 2. Sunteți de acord ca numele dvs. să fie publicat în lista respondenților la acest sondaj?**
  - Da
  - Nu
- 3. Considerați că alegerile din Moldova sunt libere și corecte?**
  - Da
  - Nu
- 4. Considerați că Republica Moldova este guvernată în funcție de voința oamenilor?**
  - Da
  - Nu
- 5. Cum ați evalua calitatea democrației în următoarele țări? Evaluați pe o scală de la -3 la +3 în fiecare țară, unde -3 înseamnă o calitate foarte mică și +3 înseamnă o calitate foarte înaltă.**
  - Republica Moldova:
  - România:
  - Ucraina:
  - Rusia
- 6. Cum s-a schimbat calitatea democrației în Republica Moldova în ultimii cinci ani? Evaluați pe o scală la -3 la +3, unde -3 înseamnă că s-a înrăutățit substanțial și +3 înseamnă că s-a îmbunătățit substanțial.**

Schimbarea calității democrației în Republica Moldova în ultimii cinci ani:

- 7. Cum ați evalua contribuția următoarelor partide politice la calitatea democrației în Republica Moldova? Evaluați pe o scală de la -3 la +3, unde -3 înseamnă o contribuție foarte negativă și +3 înseamnă o contribuție foarte pozitivă.**
  - Partidul Socialiștilor al Republicii Moldova (PSRM)
  - Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)
  - Partidul Democrat din Moldova (PDM)
  - Platforma civică „Demnitate și Adevăr” (DA)
  - Partidul Șor
  - Partidul „Partidul Nostru”
  - Partidul Liberal Democrat (PLDM)

8. Cum ați evalua contribuția următoarelor instituții la calitatea democrației din Republica Moldova? Evaluați pe o scală la -3 la +3, unde -3 înseamnă o contribuție foarte negativă și +3 înseamnă o contribuție foarte pozitivă.

- Guvernul actual:
- Parlamentul actual:
- Președintele actual:
- Procurorul general:
- Poliția:
- Instanțele de judecată:
- Mass-media privată:
- Mass – media publică:
- Organizațiile nonguvernamentale:

9. Cum ați evalua impactul următoarelor evenimentelor care au avut loc în ultimii cinci ani asupra calității democrației în Republica Moldova? Evaluați pe o scală de la -3 la +3, unde -3 înseamnă un impact foarte negativ și +3 înseamnă un impact foarte pozitiv.

- Rezultatele alegerilor parlamentare din anul 2019:
- Frauda bancară:
- Demisia Guvernului Maiei Sandu:
- Alte:

10. Cum ați evalua impactul următorilor factori asupra calității democrației în Republica Moldova? Evaluați pe o scală de la -3 la +3, unde -3 înseamnă că nu influențează deloc și +3 înseamnă că au un impact foarte înalt.

- Lupta împotriva corupției:
- Libertatea mass-media:
- Calitatea ONG-urilor:
- Concurență politică echitabilă:
- Instituții independente de reglementare și de supraveghere:
- Statul de drept (calitatea instanțelor, Poliției și Procuratura generală)
- Implicarea cetățenilor în treburile publice:
- Protejarea minorităților naționale:
- Protejarea drepturilor omului:
- Stabilitatea și inteligibilitatea legislației:
- Politicieni care acționează în beneficiul public:

11. De ce credeți că mulți cetățeni votează pentru liderii autoritari și nedemocratici? Evaluați pe o scală de la -3 la +3, unde -3 înseamnă că nu sunteți total de acord și +3 înseamnă că sunteți de acord în totalitate.

- Oamenii nu au încredere în democrație și în liderii democratici:
- Oamenii cred că liderii autoritari vor aduce ordine și stabilitate:
- Oamenii cred că liderii autoritari vor crește nivelul de viață:
- Oamenii sunt dezorientați și caută soluții ușoare:
- Din cauza populismului - politicienii autoritari pot minți mai ușor:
- Oamenii nu au de ales; nu există o alternativă democratică reală în rândul politicienilor:
- Oamenii nu au suficiente informații despre liderii democratici:

12. Ce ar contribui la îmbunătățirea calității democrației în Republica Moldova pe termen scurt? Evaluați pe o scală la -3 la +3, unde -3 înseamnă că nu sunteți total de acord și +3 înseamnă că sunteți total de acord.

- Investigarea reală a fraudei bancare și a altor cazuri de corupție:
- Monitorizarea și informarea publică mai bună despre cazurile de corupție:
- Publicarea declarațiilor de avere și proprietate detaliate ale politicienilor și ale funcționarilor publici:
- Verificarea permanentă și publică a politicilor-cheie:
- Alte:

13. Ce ar contribui la îmbunătățirea calității democrației în Republica Moldova pe termen lung? Evaluați pe o scală de la -3 la +3, unde -3 înseamnă că nu sunteți total de acord și +3 înseamnă că sunteți de acord în totalitate.

- Educație mai bună despre democrație în școli:
- Presă mai independentă:
- Mai mulți oameni cinstiți angajați în sectorul public:
- Instituții de reglementare și supraveghere publică mai independente (inclusiv instanțe de judecată, Poliția și Procuratura):
- Creștere economică mai mare:
- Eliminarea sărăciei:
- Aderarea la UE:
- Aderarea la Uniunea Vamală Euroasiatică

.....

Inițiativa „Susținerea democrației, a independenței și transparenței instituțiilor publice-cheie din Republica Moldova” este implementată de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO). Inițiativa este susținută financiar de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid) și are ca scop informarea publicului despre dezvoltarea democrației și independența instituțiilor-cheie ale statului, precum și îmbunătățirea transparenței și a stabilității financiare a autorităților publice locale și a întreprinderilor de stat din Republica Moldova.